

בתי המשפט

א 001384/02	בית משפט מחוזי תל אביב-יפו	
בש"א 13490/03		
11/09/2003		בפני: כב' השופט אילן ש. שילה רשם ביהמ"ש המחוזי

בעניין:

1. ריצ'ארד נורד

2. אריק פרד סטנצ'יץ'

התובע

ע"י ב"כ עו"ד יורם רבא"ד

נ ג ד

1. בנק לאומי בע"מ

2. יוסף פדידה

3. רו"ח יואל מרגלית

הנתבע

ע"י ב"כ עו"ד

החלטה

לפניי בקשה מטעם התובעת לאשר את גביית עדותו של מר גרגורי לקח, העומד להעיד מטעמה במשפט בדרך של ועידת-וידואו כשמר לקח יימצא במקום מושבו בארה"ב.

בעבר עתרה התובעת (בש"א 2981/03) לגבות את עדותו המוקדמת של מר לקח לפי תק' 171 לתקסד"א. התובעת נימקה את בקשתה בכך שמר לקח, תושב ארה"ב כבן 80, סובל מבעיות בריאות חמורות וייתכן כי לא יוכל להגיע לישראל ולהעיד לכשיגיע המועד לשמיעת הראיות במשפט זה, הנתון עדיין בשלביו המוקדמים. לבקשה צירפה התובעת את מכתבו מיום 4.9.02 של ד"ר יודשקין, רופאו של העד, ובו נאמר כי העד טופל בשל לחץ דם גבוה ובעיות לב, ואף עבר אירוע של שבץ. הרופא המליץ לעד שלא לטוס, בנימוק שמצב בריאותו אינו מאפשר זאת.

בהחלטתו מיום 23.2.03 נעתר סגן הנשיא כב' השופט ד"ר קלינג לבקשה, חרף התנגדות הנתבע מס' 1. בקשה לרשות לערער שהגיש הנתבע מס' 1 לבית המשפט העליון נדחתה על ידי כב' השופט ריבלין (רע"א 2931/03).

מועד ראשון שתיאמו הפרקליטים לגביית העדות נדחה בהסכמתם וכדי להמתין להחלטה בבקשה לרשות לערער. משנדחתה הבקשה לרשות לערער והגיע המועד לגביית העדות החליטה כב' השופטת ד"ר פלפל כי יומנה איננו מאפשר לפנות את הזמן הנדרש לשמיעת העדות בפניה, ולפיכך הורתה כי העדות תיגבה ותוקלט על ידי פקיד בית המשפט (בש"א 11482/03).

הפרקליטים שבו אפוא ותיאמו ביניהם את גביית העדות במשרדי בא כוח התובעת ליום 30.9.03.

בטרם הגיע המועד לגביית העדות הגישה התובעת את הבקשה הנוכחית לגביית עדותו של מר לקח בארה"ב (לפי ס' 13א) לפקודת הראיות) באמצעות ועידת-וידאו.

התובעת מנמקת את הבקשה באותם נימוקים ששימשו אותה בבקשתה לגביית עדותו של העד. לבקשה דן צורף מכתבו מיום 11.8.03 של ד"ר יודשקין, שבו הוא מאשר כי עקב כיבים ברגלו הימנית (כנראה מסכרת) ואפסית כוחות שסבל ממנה בחודש יולי האחרון לא יהיה העד מסוגל לנסוע לישראל "בחודשיים שלושה הקרובים", שכן עליו להימנע משיבה ממושכת ולהחזיק את רגלו מורמת. עוד מציינת התובעת כי עדותו של מר לקח היא העדות האובייקטיבית היחידה שיש בה כדי לזרוע אור על האירועים הנדונים בתביעה זו.

פרט לצד ג' מס' 4 בעלי הדין מתנגדים לבקשה ועומדים על כך שהעדות תיגבה בישראל ואם אפשר בפני השופט או השופטת אשר ישמעו את המשפט.

המשיבים מציינים כי האישור הרפואי איננו ערוך כדן, ומכל מקום אין בו כדי לשלול את האפשרות שהעד ייסע לישראל בחודש אוקטובר '03 או מעט מאוחר יותר. עוד משיגים המשיבים על האישור הרפואי הקודם שניתן בתמיכה לבקשה לגביית עדות, ומציינים שלמרות החוליים הנזכרים בו לא נמנע העד מלנסוע מארה"ב לאיטליה. כמו כן המשיבים מלינים על שלא צורף תצהיר מטעם העד. המשיבים מוסיפים וטוענים כי גביית העדות באמצעות ועידת-וידאו עלולה לפגום ביעילותה של החקירה שכנגד.

ס' 13 א) לפקודת הראיות [נוסח חדש] קובע:

"לפי בקשת בעל דין במשפט אזרחי רשאי בית המשפט, אם נראה צורך בכך למען הצדק ולפי התנאים שהורה עליהם, לצוות שעד או כל אדם אחר ייחקר בתצהיר על ידי אדם פלוני ובמקום פלוני שמחוץ לתחום שיפוט של בית המשפט, ורשאי בית המשפט ליתן הוראה בכל דבר הכרוך באותה חקירה, כפי שייראה סביר וצודק, ורשאי הוא להתיר לכל בעל דין להגיש את פרוטוקול העדות כראיה באותו משפט."

שקלתי את טענות הצדדים לאור הוראת ס' 13 הנ"ל ודבריו של השופט ד"ר שלמה לוין בספרו "תורת הפרוצדורה האזרחית, מבוא ועקרונות יסוד" (1999) בעמ' 115:

"...הפרשנות המחמירה של סעיף 13 הנ"ל חייבת להשתנות. האמצעים הטכניים הקיימים כיום מאפשרים הקלטת העדות בעזרת מיכשור של וידאו ואמצעים אלקטרוניים אחרים, שיוכלו לתת תמונה, פחות או יותר ברורה, על מהימנותו של עד, שאפילו חקירתו בחקירה שכנגד הוקלטה. השיקול שגביית העדות בחו"ל תמנע מהשופט התרשמות ישירה מהעדות פחת בהרבה בחשיבותו ..."

עמד על כך גם כב' השופט קרא :

"...אך בהתקיים נסיבות שמונעות או מקשות על ההתייצבות הפיסית של העד בבית המשפט, הרי שהאפשרות של גביית ראיות באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בינלאומית, הינה חלופה טובה יותר מן החלופה המוכרת לנו כ'חיקור דין', שכן בהליך של גביית ראיות באמצעות מערכת הטלוויזיה הסגורה, לבית המשפט ולצדדים האפשרות לראות את העד ולהתרשם ממנו וכאילו היה נוכח בתוך אולם בית המשפט; אמנם אין העד נוכח 'פיסית' באולם המשפט, אך נוכחותו – בתמונתו וקולו בתוך אולם המשפט – באמצעים טכנולוגיים הקיימים, מאפשרים לבית המשפט ולצדדים לתקשר עם העד בזמן אמת בזמן מתן עדותו, כאשר עדותו נמסרת מפיו וככלי ראשון לעיני ואוזני כל הצדדים.

אין ספק, כי לשיטה זו יתרון עצום על פני הליך של 'חיקור דין', שבו מתקבל פרוטוקול העדות, מ'כלי שני' שקיבל ורשם את העדות והעבירה לבית המשפט כאן, כאשר אין לבית המשפט כאן את האפשרות להתרשם התרשמות בלתי אמצעית מן העד בזמן מתן עדותו."

(ת"פ 40020/02 מ"י נ. צבי פוגל, דינים מחוזי, לג [5] 954)

המקרה שלפנינו שונה מאלה שהיו לפני בתי המשפט בהחלטות שאזכרו הפרקליטים (רע"א 3005/02 SMITHKLINE BEECHAM P.L.C. נ. אוניפארם בע"מ ואח' פ"ד נו [6] 865 מפי כב' השופט דורנר; רע"א 6635/02 סופרפלסט בע"מ נ. Societe Nouvelle de Chimie Industrielle פ"ד נו [6] 739 מפי כב' השופט גרוניס) והשוני העיקרי הוא שבענייננו כבר החליט בית המשפט כי העדות תיגבה שלא בפניו. בנסיבות האלה היתרון שבשמיעת העד פנים אל פנים לפני השופט או השופטת היושבים לדין נעלם. גביית העדות בישראל, בפני פקיד בית המשפט ובהקלטת קול, אינה שונה באופן מהותי מגבייתה בחו"ל והקלטתה במכשור וידאו. אי הנוחות שבהטרחתו של עד זר להגיע לישראל בגילו ובמצבו הבריאותי של העד דן גוברים על אי הנוחות שבחקירה באמצעים המודרניים של ועידת-וידאו.

בחנתי גם את האפשרות שהעדות תישמע בפני כב' השופטת ד"ר פלפל, אך מתברר כי בשל עומס העבודה לא תוכל להתפנות לשמיעת העדות בחצי השנה הקרובה.

לפיכך אני מקבל את הבקשה, כפוף לתנאים האלה:

- א. עדותו הראשית של מר לקח תוגש בתצהיר לפחות 3 ימים קודם למועד שייקבע לגביית העדות.
- ב. התובעת תסיים את ביצוע ההליכים המקדמיים שדרשו הנתבעים לפחות 3 ימים קודם למועד שייקבע לגביית העדות.
- ג. ועידת הווידאו תיעשה באמצעים הטובים ביותר הקיימים בישראל והתובעת תישא בכל ההוצאות הקשורות בכך.

**ניתנה היום י"ד באלול, תשס"ג (11 בספטמבר 2003) בהעדר הצדדים
המזכירות תואיל לשלוח עותק ההחלטה לפרקליטים.**

אילן ש. שילה, שופט

רשם בית המשפט המחוזי, ת"א

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח